

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2016

Yleistä

AKI-yhteisön työnjaon mukaisesti Pappisliiton tehtäväalueena on vastata ammattialansa identiteettiin, koulutukseen ja ammatilliseen toimintaan liittyvistä asioista sekä kansainvälisistä ammatillisista yhteyksistä. Toiminnan suuntaviivat ovat rakentuneet AKIn tulevaisuusasiakirjan ja Pappisliiton painopisteiden 2015–2018 pohjalle.

Toimintavuoden aikana jatkettiin Pappisliiton vuonna 2018 vietettävän 100-vuotisjuhlan valmistelua. Historiateoksen kirjoittaja dosentti Esko M. Laine aloitti työnsä syyskuun alussa. Historiatoimikunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Pappismatrikelista pyydettiin ja hyväksyttiin tarjous Mediaviisi Oy:ltä.

AKI:ssa aloitti projektityöntekijänä TM Laura Leipakka tehtäväalueenaan mm. Pappisliiton historia- ja matrikeliprojekti sekä Pappisliiton 100-vuotisjuhlat.

Pappisliitto jakoi ensimmäistä kertaa viestintäpalkinnon Ylivieskan kirkkoherra Timo Määtälle hänen ansiokkaasta viestinnästään Ylivieskan kirkon palon yhteydessä.

Vuoden papiksi valittiin sairaalapastori Merja Hållfast Helsingistä. Tieteellisen apurahan 6.000 euroa sai HY:n jatko-opiskelija Petri Tikka väitöstutkimukseen, joka käsittelee kristillistä toivoa luterilaisesta näkökulmasta. Käytännöllisen apurahan 6.000 euroa sai apurahatutkija Meri-Anna Hintsala ylläpitääkseen kirkkotekstiilejä ja papin asusteita välittävää yhteisöllistä verkkopalvelua.

1. Jäsenten rekrytointi

Suunnitelma:

Aktiivista rekrytointitoimintaa jatketaan opiskelijoiden, valmistuneiden ja niiden papiksi vihittävien parissa, jotka eivät vielä kuulu liittoon. Erityisesti vastavalmistuneiden rekrytointiin kiinnitetään huomiota järjestämällä liittymiskampanja. Kampanjoinnissa hyödynnetään palkansaaja-keskusjärjestöjen kolmivuotista Mikä fiilis -yleiskampanjaa, joka päättyy vuonna 2016.

Kiinnitetään huomiota jäsenpitoon. Jäsenetuja pidetään esillä ja vuoro-vaikutuksessa jäseniin pyritään lisäämään yhteisöllisyyden tunnetta niin,

että jäsenet kokisivat liiton tärkeäksi. Tavoitteena on nostaa järjestäytymisastetta yhdellä prosenttiyksiköllä.

Jäsenhankinnassa alaosastojen jäsenet, valtuutetut ja hallituksen jäsenet ovat avainasemassa. Liiton toimistolla on erityinen vastuu opiskelijoiden ja vastaviihittyjen pappien rekrytoinnista.

Toiminta: Pappisliiton kokonaisjäsenmäärä oli 4510 vuoden 2016 lopussa ja se oli lisääntynyt 43 hengellä (4467). Täyttä jäsenmaksua maksaneiden määrä oli 2112 ja se oli lisääntynyt neljällä hengellä (2108). Liittyneitä ja eronneita oli vuoden aikana seuraavasti (eronneet suluissa, jälkimmäinen luku = erotetut):

	2016	2015	2014	2013	2012
Varsinaiset jäsenet	62 (41+6= 47)	78 (39+8=47)	62 (29+11)	73 (32)	83 (23)
Maisterijäsenet	29 (11)	40 (1+1=2)	28 (4)	18 (3)	23 (5)
Kaksoisjäsenet	7 (1)	3 (4)	2 (2+7)	5 (3)	3 (1)
Eläkeläisjäsenet	0 (23)	4 (32)	2 (29)	1 (29)	10 (25+47)
Opiskelijajäsenet	119 (63)	131 (64)	111 (53)	174 (51)	154 (52)
Yhteensä	217 (135+6=141)	256 (140+9=149)	205 (117+18)	271 (118)	275 (106+47)

Alkuvuodesta järjestettiin edellisen vuoden tapaan jäsenkampanja vastavalmistuneille. Loppuvuodesta lähestyttiin kirjeitse neljän hiippakunnan alueella asuvia liittoon kuulumattomia pappeja ja kanttoreita.

Arviointi: Järjestäytymisaste nousi vajaan prosentin kaikkien jäsenten kohdalla, mutta täyttä jäsenmaksua maksavien osalta tavoitteeseen ei päästy.

Akava ei enää vuonna 2016 ollut mukana Mikä fiilis –yleiskampanjassa.

2. Koulutuspolitiikka ja opiskelijatoiminta

Suunnitelma:

Opiskelijatoiminnasta vastaava asiantuntija ja opiskelijatoimikunta suunnittelevat ja toteuttavat yhteistyössä sellaista toimintaa, joka tavoittaa opiskelijoita kaikissa kolmessa tiedekunnassa. Uusia opiskelijoita rekrytoidaan aktiivisesti liiton opiskelijajäseniksi. Opiskelijajäseniä palvelee järjestämällä tilaisuuksia esimerkiksi edunvalvontaan, työelämään ja ammatti-identiteettiin liittyen.

Koulutuspoliittista edunvalvontaa ja opiskelijatyötä tehdään laajassa yhteistyöverkostossa. Suhteet yhteistyötahoihin pidetään hyvinä ja välittöminä. Seurataan kirkon teologikoulustoimikunnan raportteja koulutus-tilanteesta ja otetaan tarvittaessa kantaa teologien koulutustarpeeseen.

Opiskelijoiden näkökulmaa pidetään esillä liiton toiminnassa sekä Crux-lehdessä.

Toiminta: Asiantuntijan apuna Pappisliiton opiskelijatoiminnassa toimii opiskelija-toimikunta. Opiskelijajäseniin oltiin vuoden aikana yhteydessä mm. ke-sätyöinfojen ja rekrytointitilaisuuksien kautta. Syksyllä asiantuntija osal-listui aktiivisesti uusille opiskelijoille suunnattuihin tapahtumiin. Helsingissä tarjottiin tiedekunnan tutoreille infotilaisuus aamupalan yhteydessä. Yhdessä muiden akavalaiusten ammattiliittojen kanssa osallistuttiin isoihin fuksitapahtumiin. Liitto oli näkyvästi mukana Helsingin ja Jo-ensuun ainejärjestöjen vuosijuhlissa, ylläpitäen myös neuvonta- ja esitelypistettä vuosijuhlapäivinä. Hallituksille järjestettiin saunailta vuoden alussa. Liiton järjestämälle teologiristeilylle osallistui noin 160 teologian opiskelijaa.

Hyviä yhteistyösuhteita tiedekuntien keskeisiin tiedekuntien ja ainejärjestöjen henkilöihin ylläpidettiin. Yhteyksiä tiedekuntiin vaalittiin myös mm. valmistuneiden juhlien kahvitarjoiluiden muodossa. Opiskelijatoimikunnan jäsenet toimivat liiton kontaktihenkilöinä omissa opiskelijayhteisöissään ja kirjoittivat Cruxin opiskelijavinkkeleitä. Liiton opiskelijajäsenistä koottu joukkue osallistui ammattiyhdistysten jalkapalloturnaukseen AKI-liittojen nimellä.

Koulutuspoliittista edunvalvontaa edesauttoi integroituminen akavalaiseen koulutus- ja työvoimapolitiiseen toimikuntaan varajäsenyyden kautta. Pitkäjänteinen vaikuttaminen toi paikan teologikoulutustoimikunnassa kausille 2017-2018. Liitto kutsuttiin tutustumaan toimikunnan kokoukseen jo syksyllä 2016.

Arviointi: Toiminta täytti sille asetetut tavoitteet. Yhteistyö ainejärjestöjen, yliopiston henkilökunnan kuin muidenkin sidosryhmien kanssa on erittäin toimivaa. Pappisliitto on arvostettu toimija, jonka asiantuntemukseen luotetaan. Uusia toimintamuotoja ja ideoita kehitetään jatkuvasti. Liitto tavoittaa opiskelijat hyvin ja Pappisliitto on tunnettu opiskelijoiden keskuudessa. Liitolla on ammattiliitoksi poikkeuksellisen hyvä näkyvyys opiskelijoiden keskuudessa. Liiton jalkautuminen myös vapaa-ajan tapahtumissa teologiristeilystä urheilutapahtumiin edistää tunnettavuutta merkittävästi.

Uusien opiskelijoiden rekrytointi liiton jäseniksi varhaisessa vaiheessa on osoittautunut tehokkaimmaksi tavaksi rekrytoida uusia jäseniä. Opiskelijajäseneksi liittyi hieman vähemmän opiskelijoita kuin edeltävä vuotena. Jäsenrekrytointi on haasteellisempaa kuin aikaisempina vuosina, johtuen pitkälti kirkon huonommasta rekrytointitilanteesta ja muiden koulutuslinjojen kasvaneesta suosiosta.

Koulutuspolitiikassa jäsenyys teologikoulutustoimikunnassa oli useamman vuoden vaikuttamisen tulos. Teologikoulutustoimikunnan jäseneksi kutsuttiin samalla myös Kirkon alojen edustaja, jota voidaan pitää vähin-

täänkin kummallisena ratkaisuna. Pappisliiton ja etenkin tulevan teologi-liiton edunvalvonnan ja vaikuttamisen keinoja tulee miettiä tulevaisuudessa, niin että kuva kaikkien teologiien edunvalvojana ja ylivoimaisesti suurimpana edustajana on selvä kaikille sidosryhmille. Kirkastunut kuva auttaneekin myös uusien jäsenten rekrytoinnissa.

3. Liiton talous

Suunnitelma:

Jäsenmaksut ovat liiton merkittävin tulonlähde. Tämä edellyttää jatkuvaa huomion kiinnittämistä jäsenhankintaan ja jäsenten sitouttamiseen.

Liiton varojen sijoittaminen turvallisesti mutta tuottavasti on ammattisijoittajien hoidettavana. Valitut sijoittajat ovat sitoutuneet vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin. Pappisliitolle laaditaan vuoden 2016 aikana sijoitussuunnitelma.

Toiminta: Jäsenmaksut säilyivät entisellään. Luottamusmiehenä toimimista palkittiin myöntämällä luottamusmiehille jäsenmaksualennus portaittain edustettavien määrän mukaan. Sijoitussuunnitelman laatiminen käynnistettiin.

Arviointi: Liiton talous toteutui suunnitelman mukaisesti. Ylijäämää jäi suunniteltua vähemmän kattamaan Akavatalon remontista aiheutuneita kuluja. Kulujen kattaminen ajoittuu viidelle vuodelle ja edellisenä vuonna ylijäämää jäi vastaavasti enemmän.

4. Johtajuuden ja työyhteisötaitojen tukeminen

Suunnitelma:

Johtajuutta ja työyhteisötaitoja käsitellään Crux-lehdessä. Tiedotetaan johtajuutta tukevista koulutusmahdollisuuksista. Järjestetään keväällä kirkkoherroille jäsenristeily, jolla he saavat vertaistukea, koulutusta sekä tietoa ja mahdollisuuden keskustella ajankohtaisista asioista. Kokouksissa järjestetään myös osio, jossa keskitytään kirkkoherran jaksamiseen esimiestyössä.

Selvitetään myös väliportaana johtajien koulutustarpeita ja etsitään keinoja väliportaana johtajien tukemiseksi ja tehtäväkuvausten selkiennyttämiseksi.

Toiminta: Kirkkoherroille järjestettiin kolmas Koulutusta ja vertaistukea –risteily, jolle osallistui 25 kirkkoherraa eri puolilta Suomea. Koulutuksen teemat olivat Johtamisen hyviä käytäntöjä, Johtamisen erityiskysymyksiä sekä

ajankohtaisasiat. Kouluttajina toimivat kirkkoherra Timo Paukkala, kehittämiskonsultti Sami Lahtiluoma, toiminnanjohtaja Jussi Junni, apulaistoininnanjohtaja Merja Laaksamo ja liiton puheenjohtaja Eija Nivala.

Arviointi: Kirkkoherroille suunnattu risteily sai positiivisen vastaanoton. Aiheet koettiin tarpeellisiksi ja keskustelu oli innostunutta. Väliportaana johtajien tukemiseksi suunniteltiin koulutusta seuraavalle vuodelle, mikä hyväksyttiin toimintasuunnitelmaan.

5. Jäsenten tukeminen muuttuvassa toimintaympäristössä

Suunnitelma:

Talouden tiukentuessa pappien virkoja on jo ryhdytty vähentämään tai niitä jätetään täyttämättä. Liitto toimii virkojen säilyttämisen puolesta ja aktivoi alaosastoja ja luottamusmiehiä seuraamaan tilannetta seurakunnissa ja kiinnittämään huomiota siihen, että perustehtäviin riittää työvoimaa myös kiristyvässä taloustilanteessa.

Käsitellään Crux-lehdessä papin työn muuttuvaa toimintaympäristöä ja siitä nousevia haasteita. Seurataan teologien työllisyystilannetta ja kiinnitetään erityistä huomiota pätkätöissä olevien tukemiseen.

Tiedotetaan yhteiskunnan tarjoamista mahdollisuuksista ja tukitoimista työn ja perheen yhteensovittamisessa. Tarjotaan mahdollisuuksia vertaistukeen ja yhteiseen keskusteluun, jossa eri seurakuntien papit voivat jakaa kokemuksiaan ja kehittää omaa toimintaansa.

Kannustetaan jäseniä osallistumaan rohkeasti ja rakentavasti yhteiskunnalliseen ja kirkolliseen keskusteluun sekä yhteistyöhön alueellisten ja valtakunnallisten vaikuttavien tahojen kanssa.

Edistetään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

Toiminta: Papinvirkojen määrää seurakunnassa pohtinut työryhmä viimeisteli asiakirjan. Virkojen määrää ei nykytilanteessa voi määritellä, koska seurakunnat ovat niin erilaisia väestöpohjaltaan ja toimintatavoiltaan. Uudessa kannanotossa esitetään kriteereitä, joiden perusteella virkojen tarvetta voidaan arvioida. Kannanotto päätettiin julkistaa vuoden 2017 puolella.

AKIn hakemat ammattikohtaiset Aslak- ja Tyk-kurssit lopetettiin vuoteen 2016 ja niiden tilalle tulee Kiila-kuntoutus. Kuntoutus tarjoaa tilaisuuden vertaistukeen ja yhteiseen keskusteluun, jossa eri seurakuntien papit jakavat kokemuksiaan ja kehittävät omaa toimintaansa. Vuosittain on alkanut yksi Tyk-kurssi ja kaksi Aslak-kurssia, jotka ovat pääsääntöisesti olleet yhteisiä papeille ja kanttoreille. Aslak- ja Tyk-kurssien viimeiset jaksot olivat syksyllä.

Arviointi: Jäsenten tukemiseen liittyvät toiveet ovat erittäin laaja-alaisia ja siten haasteellisia toteuttaa. Cruxin avulla voidaan nostaa esille joitakin aihepiirejä. Parhaiten toimii yksilöllinen neuvonta kussakin erityistapauksessa. Aslak- ja Tyk-kurssit ovat olleet suosittuja, tästä eteenpäin jäsenistölle haetaan Kiila-kursseja.

6. Kollegiaalisuus ja alaostotoiminta

Suunnitelma:

Alaosastoja informoidaan ajankohtaisista ammatillisista ja sopimusasioidista uutiskirjeillä. Aktivoidaan alaostoja kokoontumaan ja järjestämään tapahtumia alaostojen erityisavustuksen tuella. Liiton työntekijät vierailevat alaostojen kokouksissa ja muissakin pappien kokoontumisissa. Kokoontumisissa painotetaan kollegiaalisuuden merkitystä, samoin alaostokirjeissä ja muussa viestinnässä.

Eryteisesti etsitään keinoja tukea nuoria pappeja työssä jaksamisessa. Kannustetaan alaostojen toimihenkilöitä osallistumaan AKIn alaostoseminaareihin. Tuetaan alaostojen uudelleen perustamista paikkakunnilla, joilla toiminta on hiipunut.

Toiminta: Pappisliitolla on 22 alueellista ja yhdeksän valtakunnallista alaostoa sekä ruotsinkielinen Finlands svenska prästförbund (Borgå stift). Mikkelin alaosto vietti syksyllä 100-vuotisjuhliaan, liitosta oli pyydetty tilaisuuteen juhlapuhe. Juhlan keskellä pohdinnassa oli alaoston toiminnan jatkuminen, sillä alaosto oli hiipumassa. Jatkoon kannusti liiton stipendi alaoston toiminnalle.

Alaostojen erikseen anottavan 570 euron lisämäärärahan suuremman tapahtuman järjestämistä varten sai 15 alaostoa, joista kuusi oli valtakunnallisia.

Kollegiaalisuuden merkitystä pidettiin esillä alaostokirjeissä ja jäsenten tapaamisissa. Liiton edustajat vierailivat alaostotapaamisissa seuraavasti: Turun arkkihiippakunnan papiston päivä, KirkKauEs, Vankilapapit, Mikkelin seudun teologit, Helsingin papit ja Salon Annat ja Laurit.

Marraskuussa järjestettiin AKIn jäsenille jäsentilaisuus ruokailun ja saunomisen merkeissä Maata Näkyvissä festareiden yhteydessä. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä KNT:n kanssa tapahtuma-alueen ulkopuolella.

Arviointi: Alaostojen toiminta on aaltomaista, välillä ollaan pohjalla ja välillä toiminta vilkastuu. Hyvin toimivissa alaostoissa toiminta nähdään tarpeellisena ja kollegiaalisuutta tukevana. Huonosti toimivien alaostojen vetäminen on turhauttavaa, jos väkeä ei saada liikkeelle. Liitolle tämä on ollut ikuisuuskyseminen ja näyttää sellaisena jatkuvan. Jotakin uutta potkua tai toiminnan uudelleen muotoilua alaostotoiminta tarvitsisi.

7. Ammatillinen koulutus ja opintomatkat

Suunnitelma:

Pidetään koulutuskysymyksiä esillä kotisivuilla ja Crux-lehdessä yhteistyössä Kirkon koulutuskeskuksen kanssa. Kannustetaan pappeja koulutautumaan ja seurataan jäsenistön koulutustarpeita sekä lisä- ja jatkokoulutuksen tarjontaa ja tarkoituksenmukaisuutta.

Vuonna 2016 järjestetään kolme opintomatkaa Pappisliiton jäsenille ja heidän puolisoilleen. Huhtikuussa toteutetaan pyhiinvaellus, joka suuntautuu Sarriasta Santiago de Compostelaan ja sieltä Finisterraan, ”maailman ääreen”. Pyhiinvaelluksella liitytään Santiagon tien perinteeseen ja tutustutaan pyhiinvaelluksen historiaan ja nykypäivään. Tavoitteena on oman spiritualiteetin hoitaminen ja rukouselämän syventäminen.

Elokuussa järjestetään opintomatka Venäjälle Petroskoin suomalais-ugrilaiseen teologikokoukseen. Kokoontumisen teemana on ”Luterilainen ja ekumeeninen”. Kokouksen päätteeksi osallistujat tutustuvat Inkerin kirkon seurakuntiin Karjalan, Länsi-Inkerin ja Pietarin rovastikunnissa.

Lokakuussa järjestetään opintomatka Lutherin jalanjäljille Saksaan. Kohteina ovat Lutherin elämään liittyvät kaupungit kuten Eisenach, Erfurt, Eisleben ja Wittenberg. Opintomatkan tavoitteena on tutustua uskonpuhdistuksen syntysijoihin ja saada valmiuksia reformaation merkkivuoden valmisteluihin ja toteutukseen seurakunnassa.

Jäsenistölle myönnetään entiseen tapaan matka-apurahoja ulkomaisiin opintomatkoihin.

Toiminta: Pappisliitto järjesti huhti-toukokuussa pyhiinvaelluksen, joka suuntautui Portugalin Portosta Santiago de Compostelaan. Alkuperäisestä suunnitelmasta jouduttiin luopumaan, koska osuudella Santiagosta Finisterraan päivämatkat olisivat muodostuneet liian pitkiksi. Osuudelta ei löytynyt majapaikkoja näin isolle ryhmälle. Matkalle ilmoittautui 19 osallistujaa. Matkanjohtajina toimivat Merja Laaksamo ja Sakari Kiiskinen.

Elokuussa tehtiin opintomatka Petroskoihin suomalais-ugrilaiseen teologikokoukseen. Paluumatka toteutettiin yhdessä Kirkkohallituksen delegaation kanssa. Kokouksen teemana oli Luterilainen ja ekumeeninen. Kokouksesta syntyi jälkipyykkiä, kun huomattiin, että naispuolisten pappien pantakauluksia oli kokouksesta julkaistuissa valokuvissa photoshopattu näkymättömiin.

Lokakuussa järjestettiin opintomatka Saksaan Lutherin jalanjäljille. Matkan kohteina olivat Lutherin elämään liittyneet kaupungit. Matkalle osallistui 24 henkeä sekä matkanjohtajat Esko M. Laine ja Merja Laaksamo.

Arviointi: Kaikki opintomatkat saivat hyvän palautteen matkalaisilta ja tavoitteiden koettiin toteutuneen. Portugalin osuus vaelluksella oli traaginen, koska osuudella yksi pyhiinvaeltaja loukkaantui ja yksi vaeltaja menehtyi auto-onnettomuudessa.

8. Kansainvälinen toiminta

Suunnitelma:

Nordiska Prästförbundens samarbetsorgan NPS kokoontuu vuonna 2016 Islannissa. Pappisliitto lähettää kokoukseen kolme edustajaa.

Suomen vuoro on järjestää vuonna 2016 Porvoo Communion Pastoral Conference Porvoossa syyskuun alussa. Kokoukseen osallistuvat Porvoon sopimuksen osapuolten edustajat Pohjoismaista ja Englannista.

Vuonna 2016 järjestetään myös seuraava eurooppalaisten pappien ja pappisliittojen edustajien konferenssi, Konferenz Europäischer Pfarrverbände (KEP). Konferenssi pidetään Bad Urachissa Saksassa. Pappisliitto lähettää konferenssiin 2–3 edustajaa.

Toiminta:

Nordiska Prästförbundens Samarbetsorgan NPS

NPS-kokous pidettiin kesäkuussa Islannissa. Kokouspaikkana oli Reykjavik, josta tehtiin retket Heimøeniin ja Skálholtiin. Pappisliiton edustajat kokouksessa olivat Eija Nivala, Aino-Karin Lovén ja Merja Laaksamo. NPS:n puheenjohtajamaana vuosina 2017–2018 on Suomi. NPS:n puheenjohtajaksi valittiin Stina Lindgård (Prästförbundetin puheenjohtaja).

Porvoo Communion Pastoral Conference

Porvoo Communion Pastoral Conference järjestettiin Suomessa 1.-6.9.2016 Porvoossa. Kokouksen aiheena oli Extended Hospitality beyond our Comfort Zone. Luennoitsijoina toimivat Hans Krause, Jenni Spännäri, Marjaana Toiviainen sekä Björn Vikström.

Suomen edustajina Pappisliitosta olivat Tuomas Antola, Jussi Junni, Kukka-Maaria Kalpio, Hans Krause, Merja Laaksamo ja Stina Lindgård, sekä kirkkohallituksen edustaja Ville Aalo Tampereelta. Lisäksi ohjelmaan osallistui piispa Erik Vikström.

Ulkomaalaisia osanottajia oli kahdeksan, suurin osa Englannista. Muista pohjoismaista Islantia lukuun ottamatta ei ollut osanottajia. Kaikki ulkomaalaiset vieraat olivat yksityismajoituksessa Porvoon ympäristössä.

Konferenz Europäischer Pfarrverbände KEP

KEP-konferenssiin Saksan Bad Urachissa osallistuivat hallituksen jäsenet Raija Korhonen ja Petri Rask. Kokouksessa oli osallistujia kolmentoista maan protestanttisista pappisliitoista: Norja, Tanska, Saksa (kolmesta eri liitosta), Ranska, Itävalta, Sveitsi, Hollanti, Puola, Romania, Unkari, Tsekki, Slovakia ja Suomi.

Arviointi: NPS ja KEP avasivat ikkunoita muiden pappisliittojen toimintaan. Monet kysymykset ovat yhteisiä Pohjoismaille, kun taas KEP-osallistujien joukossa oli monia vähemmistökirkkoja omine ongelmineen.

PCPC-kokous onnistui hyvin ja palaute järjestäjille oli erittäin positiivinen. Kokouksen osallistujamäärä olisi voinut suurempi, vaikka osallistumiselle onkin olemassa kiintiöt. Pohjoismaiden poissaolo kiinnitti huomiota.